

" ...

II - İTİRAZIN GEREKÇESİ :

İtirazcı Mahkemenin başvurma kararının gerekçesi özetle şöyledir :

18/4/1972 günlü, 1581 sayılı Yasanın geçici 2. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Tarım Kredi Kooperatifleri Yardımlaşma Birliği Vakfının borç, alacak, hak ve varlıkları Merkez Birliğine devredilir ve sözü geçen vakıf feshedilmiş sayılır." hükmü ilk bakışta bir özel hukuk tüzel kişisi bulunan vakfın kurulmasındaki irade ve istemi hiçe saymakta, vakıf senedindeki yöntemlere karşın vakfın varlığına son vermektedir. Yasa yoluyla özel durum ve kişi hakkında hüküm konulamaz. Bu hüküm, mülkiyet hakkını güvence altına alan, herkesin mülkiyet ve miras hakkına sahip olduğunu, bu hakların, ancak kamu yararı amacıyla yasayla sınırlanabileceğini, mülkiyet hakkının kullanılmasının toplum yararına aykırı olamayacağını düzenleyen Anayasanın 36. maddesine aykırıdır.

Öte yandan, Anayasanın 38. maddesi uyarınca kamu yararının gerektirdiği durumlarda karşılıkları peşin ödenmek koşuluyla, özel mülkiyette bulunan taşınmaz mallar kamulaştırılabilir. Vakıflar Tüzüğü'nün 28. maddesinde de, vakıf mallarının kamulaştırılmasında, uygulanabilecek işlemler belirlenmiştir. Bu durumda, bir kamulaştırma söz konusu olmadan vakfın mal varlığının elinden alınması Anayasanın 38. maddesine açıkça aykırı düşer.

İtiraz konusu hüküm, kamu hizmeti niteliği taşıyan özel teşebbüslerin, kamu yararının gerektirdiği durumlarda, gerçek karşılığı yasada gösterilen biçimde ödenmek koşuluyla devletleştirilebileceğini öngören Anayasa'nın 39. maddesine de aykırıdır. Nitekim, Anayasa Mahkemesi 9/5/1977 günlü 15932 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 25/1/1977 günlü Esas 1976/36, Karar 1977/2 sayılı Kararında, Vakıfla ilgili Medenî Yasa hükümleri ve vakıf senedinde öngörülen hususlar gözönünde bulundurulmadan ve Anayasa hükümlerine uyulmadan çıkarıldığı gerekçesiyle bir yasayı iptal etmiştir.

Ayrıca, Anayasanın 40. maddesinde "Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir." kuralı yer almaktadır.

Yasa hükmüyle Vakfın borcunun Merkez Birliği'ne devredilmesi, alacaklısını zor durumda bırakır. Alacaklıların rızalarının alınmaması sözleşme özgürlüğünün çiğnenmesi sonucunu doğurur. Dolayısıyla itiraz konusu hüküm bu nedenle Anayasanın 40. maddesine de aykırıdır."